

בס"ד. ש"פ במדבר, ב' סיון, ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

והי' מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר מרוב והי' במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א-ל חי, ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו ושמו להם ראש אחד גו' כי גדול יום יזרעאל¹. וידוע הדיוק בזה², שבתחילה נאמר והי' מספר בני, היינו, שיהי' באופן של מספר דוקא, ואח"כ נאמר אשר לא ימד ולא יספר, שזהו"ע שלמעלה ממספר. גם צריך להבין מהי השייכות בין התחלת הכתוב, והי' מספר בני גו', להמשך הכתוב, והי' במקום גו' יאמר להם בני א-ל חי, והפסוק שלאחריו, ונקבצו וגו' כי גדול יום יזרעאל. גם צריך להבין השייכות דפסוקים הנ"ל לחג השבועות, דהנה, פסוקים אלו הם בהפטרות פ' במדבר, שלעולם קורין אותה קודם חג השבועות (דלא כפ' נשא שרק לפעמים קורין אותה קודם חג השבועות)³, ולכן בהכרח לומר שיש לה שייכות לחג השבועות⁴, וע"ד שמצינו בנוגע לפ' נצבים, שכיון שלעולם קורין אותה קודם ראש השנה (דלא כפ' וילך שרק לפעמים קורין אותה קודם ר"ה)⁵, יש לה שייכות לראש השנה⁶. ומזה מובן, שגם ההפטרות דפ' במדבר, שבה נאמרו פסוקים הנ"ל, יש לה שייכות לחג השבועות.

ב) והענין בזה, דפירוש הכתוב והי' מספר בני גו' אשר לא ימד ולא יספר הוא, שהמספר עצמו יהי' בבחי' שלמעלה מן המספר⁷. דהנה, מספר מורה על ענין ההגבלה, החל מהגבלה דעשר ספירות שהם במספר עשר, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר⁸ (כמשנת"ל⁹ שענין המספר הוא א' מד' הפירושים-ענינים שישנם בענין הספירות, כמבואר בארוכה באוה"ת פ' חיי שרה⁸), ועד לתכלית ההגבלה שבעולם. והכוונה

(5) ראה מאמרי אדה"ז שם ע' תקפו. מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' קיד ואילך. אוה"ת פרשתנו ע' סג. תו"ח שם.
(6) ספר יצירה פ"א מ"ד.
(7) ד"ה כי תשא דש"פ משפטים, פ' שקלים פ"ב (לעיל ע' 97).
(8) קו, ב ואילך.

(1) הושע ב, א"ב — הפטרות פ' במדבר.
(2) ד"ה והי' מספר בני ישראל במאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תקפו. ד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר האמצעי פרשתנו ע' קיג. וראה תו"ח מקץ רכב, ג. המשך תער"ב ח"א ריש ע' קסה. ובכ"מ.
(3) ראה תוס' מגילה לא, סע"ב.
(4) ראה לקו"ש ח"ח ע' 1 הערה 1.

היא שהמספר עצמו יהי' בבחי' שלמעלה מן המספר, היינו, שגם בעולם המוגבל יומשך בחי' הבל"ג, שזהו מה שנפעל במ"ת, שגם בעולם המוגבל, שזהו כללות הענין דמצרים, מלשון מיצר וגבול¹², יהי' גילוי אוא"ס הבל"ג. ובפרטיות יותר, הנה¹⁰ מספר הו"ע המצוות שניתנו במספר, תרי"ג מצוות דאורייתא וז' מצוות דרבנן, וניתנו למספר בניי המתחלק לששים ריבוא ניצוצות נשמות כו', שכדי שיומשכו למטה הוצרכו להיות בבחי' התחלקות ולבוא במספר דוקא. וירידתם היא צורך עלי', להיות בבחי' רצוא וצמאון כו', שאז יהי' מספר הזה בבחי' אשר לא ימד ולא יספר, שזהו"ע התשובה, שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות כו'.

ג) **וזהו** גם מ"ש כי גדול יום יזרעאל. והענין בזה, דהנה¹¹, פ"י יזרעאל הוא זריעת א-ל, דקאי על המצוות שכללותם הו"ע הצדקה וחסד, כי חסד נקרא בשם א-ל, והו"ע זריעת אורות עליונים שבמצוות שירדו ונתגשמו בענינים גשמיים, כמו ציצית של צמר ותפילין על הקלף, וצדקה בכסף דומם, ועד"ז בכל שאר המצוות, שזהו בדוגמת הזריעה בגשמיות, שזורעין חטה בארץ, שטומנין הגרעין בעפר שמכסה עליו וירקב בה, ודוקא עי"ז נעשית הצמיחה בתוספת מרובה כו', וכמארז"ל¹² כלום אדם זורע סאה אלא כדי שיתוספו כמה כורין, והיינו, שע"י רקבון הגרעין בארץ, אזי מתעורר כח הצומח שבארץ להצמיח בריבוי כו', שזהו מעין בחי' א"ס¹³. וכן הוא בענין זריעת המצוות, שעז"נ¹⁴ הבאים ישרש יעקב (שהו"ע הביטול בדוגמת רקבון הגרעין, ועי"ז) יציץ ופרח ישראל (ועד ש)מלאו פני תבל תנובה, שגם בתבל ישנו הענין דתנובה, שהוא גם מלשון תנו בה, שיהי' נקלט בבחי' תבל¹⁵ (כפי שמבאר הצי"צ¹⁶ הענין בזה), ובכללות הו"ע המשכת אוא"ס הבל"ג למטה דוקא. ויתירה מזה, כמ"ש כי גדול יום יזרעאל, יום דייקא, היינו, שנעשה הכל בחי' יום, וכמ"ש¹⁷ ולילה כיום יאיר, דכאשר גם הלילה מאיר כמו יום, אזי נעשה הגדלה בענין היום (גדול יום), שענין זה נעשה ע"י התשובה, שעל ידה

12) פסחים פז, ב. וראה תו"א ר"פ בשלח.

13) תניא אגה"ק סוס"כ (קלב, ב).

14) ישעי' כז, ו. וראה תו"א שמות נג, ג ואילך.

15) תו"א שם נד, א.

16) אוה"ת שמות ע' צח.

17) תהלים קלט, יב.

9) ראה תו"א שמות מט, סע"ד ואילך.

וארא נז, ב ואילך. יתרו עא, ג ואילך. ובכ"מ.

10) ראה לקו"ת פרשתנו ו, סע"א ואילך.

11) ראה לקו"ת שם, סע"ג ואילך. ח, א.

מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' תקפח. מאמרי

אדמו"ר האמצעי שם ע' קיז ואילך. אוה"ת

שם.

מהפכים גם את החושך לאור. ובפרטיות יותר, הנה ידוע שיש ב' דעות בענין החושך¹⁸, אם הוא רק העדר האור, או שיש מציאות של חושך שמסתיר ומעלים ומנגד על ענין האור. ומעלת התשובה היא שעל ידה מהפכים (לא רק את העדר האור, אלא) גם את המציאות של חושך שמעלים ומסתיר ומנגד על האור, שזהו שפעולת התשובה היא שזדונות נעשו לו כזכיות¹⁹, היינו, שמהפכים אפילו את הזדונות, שזהו"ע של מנגד בתכלית, שיודע את רבונו ומכוין למרוד בו²⁰, ומ"מ, הנה גם חושך זה מתהפך לאור. וזהו גם מ"ש והי' במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א-ל חי, פי"א²¹, במקום הזה ממש, ע"ד מארז"ל¹⁹ שענין התשובה צריך להיות באותה אשה באותו פרק באותו מקום, כנ"ל שע"י התשובה הנה זדונות נעשו לו כזכיות.

ד) **והנה** כיון שכללות ענין העבודה הוא להמשיך בחי' הבל"ג (אשר לא ימד ולא יספר) בענין הגבול (מספר), כנ"ל, הרי מובן, שעד"ז צריך להיות גם אצל האדם העובד. וזהו מ"ש ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו ושמנו להם ראש אחד גו'. והענין בזה, דהנה²², ישראל הוא בחי' ז"א דאצילות, שענינו בעבודה הו"ע ההמשכה מלמעלה למטה, ויהודה הוא בחי' מלכות דאצילות (שלכן המלכים הם משבט יהודה), שענינו בעבודה הו"ע ההודאה (מלשון הפעם אודה²³), שענין ההודאה הוא למטה מענין השכל, ולמטה גם מענין המדות, שעיקרם הוא בחי' חג"ת, שהם למעלה גם מבחי' נה"י, ועאכו"כ למעלה מבחי' המלכות, והו"ע העלאה מלמטה למעלה. ועז"נ ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו, שצריך להיות יחוד ז"א ומלכות, העלאה והמשכה, מ"ה וב"ן, ויתירה מזה, ושמנו להם ראש אחד, היינו, שלא מספיק שיתקבצו יחדיו למקום אחד, רשות היחיד, אבל עדיין ישארו ב' ענינים, שאז יכולים להיות גם במעמד ומצב של פירוד (שזהו כללות הענין דחטא עה"ד, שהוא מקור כל החטאים ועונות ופשעים), אלא כפי שממשיך בכתוב, ושמנו להם ראש אחד, שיהיו ענין אחד ממש. והענין בזה, שעכשיו יש שני ראשים, בחי' יחו"ע ויחו"ת, שאינם משתווים כאחד, כי בחי' יחו"ע

21) ראה לקו"ת שם ו, ב. ז, ד. אוה"ת פרשתנו שם ע' סד.

22) ראה לקו"ת שם ו, ג. ז, ד. אוה"ת שם.

23) ויצא כט, לה.

18) ראה סה"מ עטר"ת ע' יז ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב שמב, א ואילך. ד"ה היום הרת עולם תשי"ג (סה"מ תשי"ג ע' ח ואילך).

19) יומא פו, ב.

20) תו"כ ופרש"י בחוקתי כו, יד.

הוא בחי' ביטול במציאות, ובחי' יחו"ת הוא בחי' ביטול היש בלבד, משא"כ לעתיד לבוא הנה אחד באחד יגשו²⁴ להתכלל זב"ז בתכלית היחוד וההתכללות, עד שיתעלה בחי' יחו"ת ויתכלל לגמרי ביחו"ע, ויתפשט בחי' יחו"ע למטה כמו שהוא למעלה, ואז יהי' ראש א' בלבד. ולהעיר גם מהמבואר בקונטרס עץ החיים²⁵, איך שבהכרח שתהי' העבודה דיחו"ע ככאו"א, דבעבודה דיחו"ת בנקל הוא שיפול ממדריגתו ח"ו ויהי' יש גמור כו', ולזאת בהכרח הוא שכאו"א ייגע את עצמו לבוא לבחי' הביטול דיחו"ע, ועי"ז יוכל להיות עבודתו בבחי' יחו"ת עבודה אמיתית כו'. וכללות הענין בזה, שגם בעבודה דבחי' יחו"ת, ועד להתעסקות בל"ט מלאכות דעובדין דחול, צריך להיות נרגש גם הענין דיחו"ע. ועי"ז יהי' לעתיד לבוא החיבור וההתכללות דיחו"ת ויחו"ע באופן שיהי' ראש א' בלבד, שזהו ע"ד האמור לעיל שגם המספר עצמו יהי' בבחי' שלמעלה מהמספר.

(ה) **וזהו** הטעם שקורין פסוקים הנ"ל בהפטרה קודם חג השבועות, כיון שבהם מודגש כללות הענין דמ"ת, להמשיך את הבל"ג (בלי מספר) למטה (מספר) דוקא, שזהו מה שהתורה ניתנה לבנ"י למטה דוקא, בהיותם במעמד ומצב שלמצרים (ערות הארץ²⁶) ירדתם ויצה"ר יש ביניכם²⁷, עד כדי כך שצריך להיות הענין דאתה בחרתנו מכל העמים²⁸, ובנו בחרת מכל עם ולשון²⁹ (שענין זה הי' במ"ת³⁰), כמבואר בתניא³¹ שקאי על הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם, שזוהי מדריגה תחתונה ביותר, ואעפ"כ, דוקא שם ניתנה התורה, שהיא למעלה ממדידה והגבלה, ועד שע"ז פועלים גם בחושך העולם שיתהפך לאור, שזהו"ע דלילה כיום יאיר, כנ"ל בפירוש כי גדול יום יזרעאל, שיהי' הכל בחי' יום. וענין זה מודגש בחג השבועות, כידוע מנהג כל ישראל להיות נעורים בליל חג השבועות³², שזהו כדי להמשיך גם מבחי' לילה כיום יאיר³³. וע"ד שמצינו בנוגע ליום השבת³⁴, שלא נאמר בו ויהי ערב ויהי בוקר כמו בששת ימי בראשית, והיינו, לפי שיש בו הארה מבחי' יום

(30) מג"א או"ח ס"ס סק"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ד.

(31) פמ"ט.

(32) שו"ע אדה"ז או"ח סתצ"ד ס"ג.

(33) לקו"ת שם ח, א.

(34) ראה אוה"ת שם ע' סה.

(24) לשון הכתוב — איוב מא, ח.

(25) פ"ז.

(26) מקץ מב, ט. שם, יב. קהלת רבה פ"א,

ד (בסופו).

(27) שבת פח, סע"ב ואילך.

(28) תפלת העמידה דיו"ט.

(29) ברכות ק"ש דשחרית.

שכולו שבת³⁵, שהוא יום שכולו ארוך³⁶, שגם לעת ערב יהי' אור³⁷, וכמארז"ל³⁸ ל"ו שעות שימשה אותה האורה. וזהו גם מה שדרשו רז"ל³⁹ החיוב דשלש סעודות בשבת ממ"ש⁴⁰ ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה, ג"פ היום, והיינו, שגם על סעודת הלילה נאמר אכלוהו היום⁴¹, והרי יום הו"ע האור, כמ"ש⁴² ויקרא אלקים לאור יום, שזהו"ע דלילה כיום יאיר.

א (1) עדיין צריך להבין, דלכאורה, הענין דלילה כיום יאיר (גדול יום יזרעאל), שענינו בעבודה הו"ע התשובה שעל ידה זדונות נעשו לו כזכיות (כנ"ל ס"ג), הרי זה שייך לשבע דנחמתא, שזוהי ההכנה לחודש תשרי, שאז הוא ענין התשובה, כידוע⁴³ שענינו של חודש תשרי הוא עבודת בעלי תשובה, מלמטלמ"ע, משא"כ חודש ניסן שענינו הוא עבודת הצדיקים, מלמעלמ"ט, וכיון שחג השבועות אין לו יום קבוע בחודש, אלא קביעותו היא ביום החמישים לספירת העומר שממחרת הפסח, הרי זה שייך לחודש ניסן, שענינו הוא עבודת הצדיקים, ולא עבודת בעלי תשובה. אך הענין הוא, שכללות ענין התשובה ישנו גם בחודש ניסן, ובהקדם משנת"ל במאמרי חג הפסח⁴⁴ ממאמר הצ"צ⁴⁵ בענין הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים⁴⁶, שענין לחם עוני⁴⁷ (שבזה דוקא יוצאים י"ח אכילת מצה⁴⁸) הוא העבודה דאתכפיא, וזהו גם מה שהציאה מצרים היתה באופן דברח העם⁴⁹, כמבואר בתניא⁵⁰ שזהו מפני שהרע שבנפשות ישראל עדיין הי' בתקפו בחלל השמאלי כו', ולכן הוצרכו לעבודה דספירת העומר, שנוסף על המבואר בר"ן⁵¹ ממדרש אגדה שבנ"י ספרו את הימים עד מ"ת מצד הרגש הגעגועים למ"ת, יש בזה גם הענין דבירור וזיכוך פרטי המדות דנפש הבהמית, שזהו מה שמנחת העומר אינה כמו כל המנחות שבאות מן החטים, מאכל אדם,

44	ד"ה והניף דאחרון של פסח פ"ח ואילך; ד"ה ויהי ביום השמיני דש"פ שמיני פ"ב (לעיל ע' 324 ואילך; ע' 364). וש"נ.	35	תמיד בסופה.
45	אוה"ת דרושים לפסח ע' תנח ואילך.	36	ראה קידושין לט, ב. חולין קמב, א.
46	הגדה של פסח.	37	תו"א תולדות יח, ד.
47	פ' ראה טז, ג.	38	זכרי' יד, ז.
48	רמב"ם הל' חמץ ומצה פ"ה ה"כ. פ"ו ה"ה. שו"ע ודאדה"ו או"ח סת"ב ס"א.	39	ב"ר פ"א, ב.
49	בשלח יד, ה.	40	שבת קיז, סע"ב.
50	ספלא"א.	41	בשלח טז, כה.
51	סוף מסכת פסחים.	42	ראה אוה"ת בשלח ע' תרד.
		43	בראשית א, ה.
		44	ראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שס. תרנ"ב ס"ע ג.

אלא כמו מנחת סוטה שבאה מן השעורים דוקא⁵², מאכל בהמה⁵², והיינו, לפי שביצי"מ הי' רק הענין דאתכפיא, ולכן הוצרך להיות לאח"ז הענין דספירת העומר, כדאייתא בזהר⁵³ שזהו ע"ד מ"ש⁵⁴ וספרה לה גו', כדי לפעול בירור והתהפכות המדות באופן של אתהפכא. והרי כללות הענין דאתכפיא שהי' ביצי"מ הוא ע"ד ענין התשובה⁵⁵. ומזה מובן שגם בחודש ניסן ישנו ענין התשובה, אלא שזהו ענין התשובה כפי ששייך אצל צדיקים, וע"ד המאמר⁵⁶ שמשיח אתא לאתבא צדיקייא בתובתא⁵⁷.

(52) סוטה יד, א. וראה לקו"ת אמור לה, ד. לו, א.
 (53) ח"ג צז, סע"א ואילך. נתבאר בד"ה וספרתם תר"ל; תרנ"ב.
 (54) מצורע טו, כח.
 (55) ראה ד"ה דבר גו' קדושים תשכ"א (תו"מ סה"מ אייר ע' רנז). לקו"ש ח"ד ע' 1302.
 (56) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב.
 (57) חסר סיום המאמר (המו"ל).